

Na den strengen winter in 't oosten. — In 't oosten van ons land heeft de vorst nog strenger en langer geregeerd. Zoo bereikte in Limburg de temperatuur -21° C. (-6° F.). Zooals een krantenbericht ons meedeelde, is zelfs te Ambt-Delden een hert doodgevroren. Zanglijsters zijn zoo goed als geheel verdwenen, d. w. z. in De Bilt, waar 't nog niet eens zóó erg is, zijn er reeds 80% minder dan 't vorig jaar. Merels zijn in De Bilt, evenals in de duinen, weinig achteruit gegaan, eerder iets vooruit gegaan, waarschijnlijk door 't groot aantal jongen 't vorig jaar. Groote Lijsters zijn wel iets verminderd, maar toch niet zóó als ik uit de vele gevonden dooden vermoedde. Trouwens ook van de merels vond ik ruim tien doode vogels. Merelzang overheerscht den zanglijsterzang, iets waar anders geen denken aan is. Meezen zijn ontzettend in aantal ingeslonken, vooral kool- en zwarte meezen. Spechten zijn ook zeer veel gestorven, maar ook hier is 't verlies niet zoo merkbaar, doordat er veel jonge waren 't vorig jaar. Overal vond men van 't jaar doode vogels, vooral dáár waar weinig beschutting (sparren, enz.) in de buurt was. Roofdieren hebben ook heel wat gebruik gemaakt van den half-verlamden toestand der vogels: in De Bilt had één busing, behalve 2 konijnen, in z'n hol 6 merels, 3 trekljsters (groote lijsters) en 3 koolmeezen. Hoeveel had hij er reeds op? In Wageningen is 't nog treuriger gesteld: meezen zijn er bijna niet meer; zanglijsters en merels evenmin; om enkele nesten dezer vogels te vinden hebben we weken gezocht. De overheerschende trekvogels uit onze oostelijke streken: roodstaartjes en fitisjes zijn nog vooruitgegaan; spotvogels niet, vliegenvanger en wielewaal hetzelfde, ook kwartelkoning en nachtzwaluw zijn vooruit gegaan.

D. TOLLENAAR.

Verdere gegevens over zingen en aankomst der trekvogels in 1917. — Het doet me genoegen, dat ik eenige belangrijke data van den heer G. A. Brouwer te 's-Gravenhage mocht ontvangen: ten eerste, omdat ik daardoor eenige medewerking mocht ondervinden, in de tweede plaats, als »contrôle«. Want als men die lijstendata zoo naast elkaar ziet staan en dat komt alles zoo prachtig uit, dan komt misschien van zelf de vraag: is dat niet wat al te mooi »uitgezocht«? Ik zal hier data van den heer Brouwer laten volgen, terwijl ik mijn eigen gegevens, in de vorige nummers gedaan, voor vergelijk tusschen haakjes er achter zal plaatsen: Zanglijster algem. Zang: 1 en 3 (1, 2 en 3); Roodborst, toevallige zang 45; algem. zang; 52, enz. (49, enz.); Boomleeuwerik, eerste doortrekdatum: 18 Maart (18 Maart; aankomst van de fitis: 15 April (15 April), van Koekoek en Nachtegaal 30 April (29 Apr.); Kievit 17 Febr. (17 Febr.), terwijl de Heer Brouwer nog een zeer vroegen toevalligen zangdatum heeft voor 't Heggemuschje op 5 en de aankomst van 't Paapje vaststelde op 15 Apr. De Heer Brouwer zag verder den Zwartgr. vliegenvanger op 6 Apr. (deze datum ontbrak voor de duinen; de Bilt: 5 Apr., Wageningen 6 Apr.) en voor den Draaihalz (deze ontbrak ook voor de duinen); 19 Apr. (de Bilt, 1 Mei; Wageningen 30 Apr.) Zoodat hier weer een zeer duidelijk verschil optreedt en mijn veronderstelling juist blijkt, dat 't een dag later aankomen in de Bilt, dan in Wageningen een waarnemingsfout zou zijn. Wel degelijk komen dus ook de Draaihalzen van uit 't Westen.

't Resultaat is anders onverhoopt mooi. Mijn gegevens uit de duinen blijken, dank zij de scherpe waarnemingen van Jan Verwey, schitterend te voldoen aan de eischen van juistheid, die men er aan mag stellen. Hier en daar zijn ze zelfs nog iets juister, d. w. z. vroeger, dan van den heer Brouwer.

Mijn vraag is nu: kunnen niet meer personen in ons land nu hetzij van de afgelopen jaren, maar vooral voor de aanstaande jaren dergelijke gegevens, als deze heeren me gaven, over enkele vogels verstrekken?

Ik heb vooral medewerking noodig in de omstreken van Utrecht, ook uit 't Noorden van ons land, Friesland of Groningen zou ik graag zulke data ontvangen; ook zeer gaarne uit 't Zuiden van ons land, b.v. uit Zuid-Limburg. Uit 't Oosten van ons land, b.v. Winterswijk, zijn me de data ook zeer welkom, maar ook uit alle andere streken van ons land, ook nog uit de duinen, al was 't alleen maar om elkaar aan te vullen en te corrigeeren. Nauwkeurig genoeg kunnen de lijsten nooit worden. Zijn er geen afdelingen van de Natuurhistorische Vereeniging, die door middel van haar leden voor 'n bepaalde plaats dergelijke gegevens willen leveren?

Voor 't gemak kan men kosteloos bij mij krijgen een gedrukte lijst, waarop men slechts in te vullen heeft. Op aanvraag zal ik ze gaarne aan 'n ieder toesturen. Hoe meer medewerking hoe liever!

Ook verzoek ik allen eens te letten op den herfstzang en alle data daaromtrent eens vast te leggen. Ook 't vertrek der Zwaluwen, de eerste doortrekdata der Goudhaantjes, Sijjes, enz.

Lijsten en verdere inlichtingen verkrijgbaar: Hoogstraat 86, Wageningen.

Wageningen.

D. TOLLENAAR.